

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **nezl. M. K.**, zastoupeného JUDr. Ilonou Křížkovou, advokátkou se sídlem Sokolská třída 451/11, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 8. 2013, čj. MPSV-UM/10237/13/9S-MSK, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 6. 2014, čj. 38 Ad 42/2013 – 41,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 6. 2014, čj. 38 Ad 42/2013 – 41, **se zrušuje**.
- II. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 19. 8. 2013, čj. MPSV-UM/10237/13/9S-MSK, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** nahradit žalobci náklady soudního řízení ve výši 4719 Kč, ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalobce, JUDr. Ilony Křížkové.
- IV. Ustanovené advokátce žalobce, JUDr. Iloně Křížkové, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 1573 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I.

1. Rozhodnutím ze dne 7. 5. 2013, čj. 1256/2013/OOA, Úřad práce ČR – krajská pobočka v Ostravě (dále jen „úřad práce“) odejmul žalobci příspěvek na péči ode dne 1. 5. 2013.
2. Rozhodnutím ze dne 19. 8. 2013, čj. MPSV-UM/10237/13/9S-MSK, žalovaný změnil rozhodnutí úřadu práce ve výroku tak, že se zamítá návrh na změnu výše přiznaného příspěvku na péči a žalobci bude nadále poskytován příspěvek ve výši 3000 Kč ode dne 1. 4. 2012.

II.

3. Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Ostravě, který ji rozsudkem ze dne 25. 6. 2014, čj. 38 Ad 42/2013 – 41, zamítl.

III.

4. Žalobce (stěžovatel) brojil proti rozsudku krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

5. Stěžovatel nesouhlasil s krajským soudem, že žalovaný nepochybil v závěru, že stěžovatel je neschopen zvládat pouze tři základní životní potřeby podle § 9 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů: oblékání a obouvání, péči o zdraví a osobní aktivity. Stěžovatel se domníval, že není schopen zvládat ani orientaci, komunikaci, stravování a tělesnou hygienu [§ 9 odst. 1 písm. b), c), d) a f) zákona o sociálních službách].

6. Ohledně potřeby orientace stěžovatel poukázal na to, že podle lékařských zpráv a sociálního šetření není schopen pohybovat se mimo byt bez doprovodu a odmítá jezdit samostatně výtahem. Venku je v neustálém stresu a např. od lékaře či z úřadu se nedokáže vrátit sám domů. Stěžovatel se neorientuje v obvyklém prostředí a situacích a přiměřeně v nich nereaguje, proto není schopen zvládat základní životní potřebu orientace. Závěr krajského soudu, že obvyklým prostředím je třeba rozumět byt, ve kterém stěžovatel žije, je nepřijatelný. Schopnost zvládat základní životní potřeby se posuzuje ve vztahu ke zdravé osobě téhož věku. Obvyklé prostředí a obvyklé situace proto zahrnují prostředí a situace, do nichž se obvykle dostává člověk ve věku 16, resp. 17 let.

7. Při posuzování zvládnutí základní životní potřeby komunikace bylo třeba uvážit, že podle lékařských zpráv stěžovatel trpí poruchami sociální interakce, strachem z cizích lidí, nechápe sociální signály a bývá agresivní. Vyhýbá se sociálním kontaktům, nechápe metaforické a dvojznačné významy slov, umí se podepsat, ale jeho písmo je nečitelné. Nerozumí tomu, co se mu říká, vše je třeba mu vysvětlit. Nerozezná, co je pravda a co lež. Nepoužívá email ani telefon. Krajský soud při hodnocení zvládnutí potřeby komunikace zdůraznil, že stěžovatelova neschopnost porozumět metaforickým a dvojznačným slovům není dostatečně závažná. Soud nezohlednil nečitelnost stěžovatelova písma, jeho neschopnost porozumět sdělené informaci, zhodnotit ji a odpovídajícím způsobem odpovědět.

8. Co se týče potřeby stravování, stěžovatel není schopen si uvařit čaj nebo kávu, ani si ohřát jídlo, protože má strach z ohně a nezapne plynový sporák. Stěžovatel se bojí ostrých předmětů, jako jsou nože a nůžky, a neumí s nimi manipulovat. Sám se nají příborem, ale jídlo je potřebu mu naservírovat, otevře si jogurt i lahev, ale nikoliv krabici (neumí zacházet s nůžkami), má potíže s otvíráním sáčků z důvodu poruchy jemné motoriky. Stěžovatel nerozezná jednotlivé léky, které užívá, a není schopen dodržovat lékařem stanovená dietní opatření. Stěžovatel považoval za sporný závěr soudu, že příprava stravy je řazena pod potřebu péče o domácnost, jež se u osoby mladší 18 let neposuzuje. Stěžovatel nesouhlasil, že prostá a studená strava je pro člověka dostatečná. Soud nezohlednil, že zdravá osoba ve stěžovatelově věku je schopna se o sebe postarat sama. Dále soud pominul, že schopnost dodržovat stanovený dietní režim je jednou z aktivit patřících pod pojem potřeby stravování. Pokud osoba není schopna zvládat byt jen jednu z aktivit patřících pod danou potřebu, není schopna tuto potřebu zvládnout. Soud chybně konstatoval, že „*dočucování jídla z důvodu diety*“ je nutno podřadit pod potřebu péče o domácnost.

9. Dále stěžovatel odmítl závěr soudu, že je schopen zvládat potřebu tělesné hygieny. Ze záznamu o sociálním šetření i z lékařských zpráv vyplývá, že stěžovatel není schopen

se sám po umytí osušit, odmítá si čistit zuby a kvůli fobii z chlupů si sám neumyje vlasy a neoholí se.

10. Stěžovatel považoval posudek vypracovaný posudkovou komisí žalovaného za „nepodložený, neodůvodněný a nepřezkoumatelný“. Posudková komise nezohlednila obsah všech lékařských zpráv a s některými z nich je v přímém rozporu. Posudek je stručným kompilátem slov a slovních spojení vytržených z jednotlivých lékařských zpráv a neobsahuje úvahu o tom, jaké skutečnosti by tyto útržky měly prokazovat. Jednání posudkové komise proběhlo bez přítomnosti stěžovatele. Krajský soud nepodrobil posudek kritické úvaze, pouze shrnul jeho obsah.

11. Krajský soud nezkoumal úplnost a pravdivost skutkového stavu zjištěného správními orgány, nelyž se s nedostatky v jejich závěrech a s rozpory v jednotlivých lékařských zprávách. Pokud soud konstatoval, že nově předložené zprávy ze dne 1. 11. 2013, 27. 11. 2013 a 24. 3. 2014 nemají význam, stěžovatel poukázal na to, že je z nich patrné, že u něj došlo k prohloubení autistických projevů, stažení ze světa lidí, poklesu inteligence do hlubokého pásma podprůměru, zvýšení úzkosti a negativismu.

12. K vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti (viz část IV. níže) stěžovatel uvedl, že při posuzování zvládnutí základních životních potřeb nelze vyjít z úvahy, že osoby s IQ 70 mají „sedět doma a přiměřeně komunikovat“. Dále poukázal na to, že žalovaný přiznal, že stěžovatel je schopen zvládat osobní hygienu „občas samostatně, případně za přítomnosti dohledu“, jinými slovy, že ji není schopen zvládat samostatně. Co se týče nových lékařských zpráv, stěžovatel jimi doložil zhoršující se tendenci svého zdravotního stavu, která vyplývá i ze skutečnosti, že jej Okresní soud v Ostravě omezil ve svéprávnosti s výjimkou právně jednat v běžných záležitostech každodenního života rozsudkem ze dne 9. 10. 2014, čj. 0 Nc 1284/2013 – 48.

IV.

13. Podle žalovaného se správní orgány důkladně zabývaly zdravotním stavem stěžovatele a v rámci odvolacího řízení dokonce provedly nové sociální šetření v jeho domácnosti. Zákon nevyžaduje přítomnost posuzovaného při jednání posudkové komise. Vypracovaný posudek byl úplný a přesvědčivý a stěžovatel nezádal o jeho doplnění.

14. Správní orgány posuzovaly orientační a komunikační dovednosti stěžovatele přiléhavě k jeho mentálnímu stavu (IQ 70). Stěžovatel se orientuje v domácím prostředí a je schopen přiměřené slovní komunikace. Zvládá i potřebu tělesné hygieny, je-li jí schopen „občas i samostatně, případně za přítomnosti dohledu.“

15. Zhoršil-li se v průběhu času stěžovatelův zdravotní stav, může podat novou žádost o změnu výše přiznaného příspěvku na péči.

V.

16. Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

17. Kasační stížnost je důvodná.

18. V posuzované věci bylo zejména sporné, zda zjištění žalovaného ohledně schopnosti stěžovatele zvládat základní životní potřeby orientace, komunikace, stravování a tělesné hygieny

měla oporu v podkladech pro posouzení stupně závislosti osoby (§ 25 odst. 3 zákona o sociálních službách), případně zda byly rozpory v podkladech dostatečně odůvodněny.

19. Pro posouzení zdravotního stavu je třeba odborných medicínských znalostí, kterými disponují speciální posudkové komise. Bylo-li rozhodnutí správního orgánu prvního stupně vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení, pro účely odvolacího správního řízení posuzuje zdravotní stav osoby posudková komise zřízená žalovaným na základě § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. V řízeních o žalobách proti rozhodnutím založeným na zmíněných posudcích správní soudy podrobují posudky testu jednoznačnosti, úplnosti a přesvědčivosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, čj. 3 Ads 24/2013 – 34, ze dne 27. 6. 2014, čj. 4 Ads 68/2014 – 37, ze dne 26. 3. 2015, čj. 4 Ads 263/2014 – 60 nebo ze dne 15. 4. 2015, čj. 6 Ads 217/2014 – 23). Aby byl posudek jednoznačný, úplný a přesvědčivý, je třeba, aby se vypořádal se všemi relevantními podklady (viz § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách) a přezkoumatelnou úvahou z nich vyvodil závěry podstatné pro posouzení zdravotního stavu osoby (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, čj. 1 Ads 156/2014 – 28). V souladu s § 2a vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“), posudková komise musí posoudit zvládnutí dané životní potřeby skrze dílčí aktivity vymezené pro jednotlivé potřeby v příloze č. 1 vyhlášky (rozsudek čj. 4 Ads 68/2014 – 37). Nezávládnutí byť jen jedné z vymezených aktivit znamená nezávládnutí dané životní potřeby (§ 2a vyhlášky). Opačný závěr musí posudková komise dostatečně a přesvědčivě zdůvodnit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, čj. 3 Ads 50/2013 – 32). Vyplyvají-li z jednotlivých podkladů rozporné závěry, posudková komise musí tyto rozpory přesvědčivě vysvětlit (srov. např. rozsudek čj. 4 Ads 68/2014 – 37). Postaví-li posudková komise své hodnocení na rozporných základech, aniž by rozpory odstranila či vysvětlila, je povinností žalovaného žádat doplnění posudku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, čj. 6 Ads 17/2013 – 25).

20. Kasační soud se zabýval jednoznačností, úplností a přesvědčivostí posudku posudkové komise žalovaného ze dne 7. 8. 2013, čj. 2013/1794-OS, ve vztahu k hodnocení schopnosti stěžovatele zvládat sporné základní životní potřeby.

21. Schopnost zvládat základní životní potřebu orientace (§ 9 odst. 1 písm. b) zákona o sociálních službách) je vymezena jako „stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem a osobou, orientovat se v obvyklém prostředí a situacích a přiměřeně v nich reagovat“ (příloha č. 1 vyhlášky). V záznamu ze sociálního šetření ze dne 19. 6. 2013, čj. MPSV-UM/10240/13/9S-MSK, je ke schopnosti stěžovatele pečovat o vlastní osobu uvedeno: „V domácím prostředí se orientuje. S orientací je to horší mimo domov (na sídlišti, kde bydlí, a v okolí domu), neboť venku je neustále ve stresu, nedokáže vyhodnotit to, co ho čeká. Již před tím, než vyjde ven, se projevuje jeho stres, a to proto, že musí ven. Na úřadě, u lékaře nedokáže se vrátit zpět stejným směrem a cestou kudy přišel. Orientuje se úsem.“ Posudek v části konstatující obsah odborných nálezů shrnuje uvedené zjištění sociálního šetření tak, že se stěžovatel údajně hůře orientuje mimo domov. V části označené jako „posudkové hodnocení“ posudková komise uzavřela, že stěžovatel byl při sociálním šetření plně orientovaný a že se orientuje doma i venku. Žalovaný přejal tuto pasáž posudku beze změny do svého rozhodnutí. Ze záznamu ze sociálního šetření provedeného úřadem práce dne 24. 5. 2012 (čj. 24982/2012/OOA) se podává, že stěžovatel odmítá vycházet ven bez doprovodu a bojí se sám jezdit výtahem, protože by mohl jet i soused se svým psem, ze kterého má stěžovatel strach. Zmíněn je také panický strach z létajícího hmyzu, pro který stěžovatel nedejde sám do školy. Tato zjištění posudková komise vůbec nezohlednila. Skutečnost, že stěžovatel není schopen se pohybovat mimo byt bez doprovodu, bojí se lidí, zvířat

a odmítá jezdit výtahem, je popsána i v lékařské zprávě MUDr. N. F. ze dne 4. 12. 2012, opět bez zohlednění či vyvrácení v posudku. V závěru zprávy z psychologického vyšetření ze dne 4. 3. 2013 PhDr. J. N. popsala stěžovatele jako osobu vyžadující stálý dohled dospělé osoby, která má strach z neznámých lidí a neznámých situací.

22. Posudková komise žalovaného se nevypořádala s uvedenými závěry z lékařských zpráv a sociálních šetření, které naznačují, že stěžovatel není schopen orientovat se mimo byt a nepřiměřeně reaguje na situace a lidi, se kterými by mohl běžně přijít do styku. Hodnocení, že stěžovatel zvládá základní životní potřebu orientace, zřejmě vychází z lékařských zpráv MUDr. G. V. ze dne 14. 5. 2012 a 2. 4. 2013, která v položce současného psychického stavu stěžovatele (SPP) uvedla „orientovaný“. Pokud ale posudková komise neuvedla, jak ze zjištění MUDr. V. vyplývá, že stěžovatel zvládá všechny dílčí aktivity specifikované v příloze č. 1 vyhlášky, a jakým způsobem toto zjištění neguje hodnocení jiných specialistů, je závěr posudkové komise nepřezkoumatelný. Dále kasační soud nepřehlédl, že i MUDr. V. uvedla v závěru lékařské zprávy ze dne 2. 4. 2013, že stěžovatel „není kompletně správně orientován, odklon od chápání reality“. Tento poznatek posudková komise nezmínila. Dospěla-li posudková komise u jednotlivých podkladů ke zjištěním, která přímo odporují jejich textu (viz také záznam ze sociálního šetření čj. MPSV-UM/10240/13/9S-MSK), je takto zjištěný skutkový stav v rozporu se spisem.

23. Krajský soud se pokusil odstranit zmíněné nedostatky posudku úvahou, že orientace se posuzuje v obvyklém prostředí, kterým je zásadně domácí prostředí, a stěžovatel se po bytě orientuje bez problému. Kasační soud se s touto úvahou neztotožnil. Orientaci v obvyklém prostředí a situacích je třeba zásadně hodnotit ve vztahu ke zdravé osobě stejného věku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2015, čj. 9 Ads 165/2014 – 65, kde se kasační soud vyjádřil k aktivitám obvyklým věku), přitom se však bere v úvahu schopnost zvládat potřebu alespoň „v přijatelném standardu“ (§ 9 odst. 5 zákona o sociálních službách; viz rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2014, čj. 1 Ads 86/2014 – 40, nebo ze dne 11. 12. 2014, čj. 10 Ads 190/2014 – 28). „Obvyklost“ prostředí a situace je tedy třeba posuzovat ve srovnání se zdravými jedinci stejného věku. Pro závěr, že jedinec aktivitu nezvládá, je třeba, aby ji nezvládal ani v určitém přijatelném standardu, při zohlednění limitací daných jeho zdravotním stavem. Kasační soud dal za pravdu stěžovateli, že za obvyklé prostředí nelze u 16letého jedince považovat pouze byt, ve kterém žije, ale je třeba uvažovat i o cestách k lékaři, do školy apod. Pokud se pro svůj strach z venkovního prostředí a lidí stěžovatel nedokáže venku pohybovat a není natolik orientován, aby se sám dostal domů např. od lékaře, je třeba uzavřít, že nezvládá v přijatelném standardu základní životní potřebu orientace a je v tomto ohledu závislý na pomoci jiné fyzické osoby.

24. Dále se soud zabýval stěžovatelovou schopností zvládat základní životní potřebu komunikace (§ 9 odst. 1 písm. c) zákona o sociálních službách). Příloha č. 1 vyhlášky definuje tuto schopnost jako „stav, kdy osoba je schopna dorozumět se a porozumět, a to mluvenou srozumitelnou řečí a psanou zprávou, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.“ Při hodnocení zvládnutí potřeby komunikace posudková komise vyšla ze sousloví „přilehlavé odpovědi“ obsaženého v lékařských zprávách MUDr. V. ze dne 14. 5. 2012 a 2. 4. 2013. Posudková komise nezohlednila další zjištění MUDr. V. (lékařská zpráva ze dne 2. 4. 2013): „v komunikaci stereotyp, (...) bez sociál. interakcí, nechápe sociální signály, (...) nechápe metaforické, dvojnásobné významy slov“. Dále posudek nezohlednil zjištění ze sociálního šetření žalovaného (záznam čj. MPSV-UM/10240/13/9S-MSK): „Umí se podepsat, ale jeho písmo je nečitelné. (...) Při mluvené komunikaci nerozumí tomu, co kdo řekne, musí se mu to podrobně vysvětlit.“ Není zřejmé, jak posudková komise dospěla k závěru, že stěžovatel zvládá všechny dílčí aktivity potřeby komunikace popsané v příloze č. 1 vyhlášky, ani jak byly odstraněny rozpory mezi zjištěními plynoucími z jednotlivých podkladů. Kasační soud rovněž poukazuje,

že podle „staršího“ posudku OSSZ Ostrava – město ze dne 9. 2. 2011, čj. LPS/2011/547-OV_CSSZ, stěžovatel nezvládal úkon soběstačnosti „komunikace slovní, písemná, neverbální“. Přestože kritéria posuzování stupně závislosti byla jiná v době vypracování staršího posudku, v případě schopnosti komunikace je srovnání na místě (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2014, čj. 1 Ads 32/2014 – 23). Posudková komise proto měla zdůvodnit, proč se od závěru obsaženého ve starším posudku odchýlila.

25. Dále stěžovatel namítl nesprávné posouzení schopnosti zvládat základní životní potřebu stravování (§ 9 odst. 1 písm. d) zákona o sociálních službách). Ta je definována jako „*stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naprokovat, nasevírovat, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim.*“ Při hodnocení schopnosti stěžovatele zvládat tuto potřebu posudková komise vyšla z obou sociálních šetření, ze kterých plyne, že se stěžovatel sám nají přiborem a byl by schopný přichystat si jednoduché jídlo. Kasační soud se ztotožnil s názorem krajského soudu v tom, že schopnost uvařit si teplé jídlo a nápoj, manipulovat s předměty denní potřeby a udržovat pořádek se hodnotí v rámci potřeby péče o domácnost, nikoliv stravování. Krajský soud ale pochybil, podřadil-li pod potřebu péče o domácnost i dodržování stanoveného dietního režimu (slovy krajského soudu „*doobucování jídla z důvodu diety*“). Schopnost dodržovat stanovený dietní režim je výslovně uvedena jako jedna z aktivit patřící pod potřebu stravování (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2014, čj. 4 Ads 75/2014 – 20). Podle lékařské zprávy MUDr. P. J. ze dne 10. 7. 2013 stěžovatel musí dodržovat přesně popsany dietní režim. V posudku OSSZ Ostrava - město ze dne 21. 7. 2012, čj. LPS/2012/5804-OV_CSSZ, vypracovaného pro účely prvostupňového rozhodnutí, je uvedeno, že stěžovatel není schopen dodržovat dietu. Posudková komise žalovaného se ke schopnosti stěžovatele dodržovat stanovený dietní režim nevyjádřila a nevyvrátila závěr posudku OSSZ Ostrava – město.

26. V posledku se námitky stěžovatele týkaly základní životní potřeby tělesné hygieny (§ 9 odst. 1 písm. f) zákona o sociálních službách). Příloha č. 1 vyhlášky definuje zvládnutí této potřeby jako „*stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.*“ Posudková komise uzavřela, že stěžovatel „zvládne osobní hygienu“, vyšla přitom ze záznamů ze sociálního šetření ze dne 24. 5. 2012 a 19. 6. 2013. V záznamu ze sociálního šetření ze dne 24. 5. 2012 je mimo jiné napsáno, že stěžovatel si odmítá čistit zuby (musí se do této činnosti nutit) a po očistě jej musí osušovat matka. Podle záznamu ze sociálního šetření ze dne 19. 6. 2013 stěžovatel vyžaduje dohled při koupání, protože trpí fobií z chlupů, kvůli níž si sám neumyje vlasy a neoholí se. Osušování jednotlivých částí těla, ústní hygiena a holení jsou přitom aktivitami výslovně vyžadovanými pro zvládnutí potřeby tělesné hygieny. Potřeba asistence matky při osobní hygieně, ústní hygieně a holení je uvedena i v lékařské zprávě MUDr. N. F. ze dne 4. 12. 2007. Posudková komise neodůvodnila rozpor mezi zjištěními ze sociálních šetření a vlastním závěrem o zvládnutí této potřeby stěžovatelem. Žalovaný ke zmíněnému rozporu uvedl pouze, že „*koupání není každodenní úkon, je uveden pouze občasný dohled*“. K tomu kasační soud podotkl, že každodennost koupání není kritériem pro posouzení zvládnutí potřeby tělesné hygieny. Žalovaný, a následně ani krajský soud, se nevyjádřil ke zvládnutí ústní hygieny, česání a holení.

27. Nejvyšší správní soud uzavřel, že posudek posudkové komise žalovaného neobstál. Posudek sestává ze stručných útržků odborných nálezů, na jejichž základě činí závěry, které jsou s použitými podklady nezřídka v přímém rozporu, aniž by tyto rozpory dostatečně odůvodnil. Nevyjadřuje se ke schopnosti stěžovatele zvládat jednotlivé aktivity, kterými příloha č. 1 vyhlášky vymezuje schopnost zvládat základní životní potřeby. Na přesvědčivosti posudku nepřidala ani skutečnost, že stěžovatel nebyl přítomen jednání posudkové komise a nebyl jí přímo vyšetřen. Přímé osobní vyšetření osoby posudkovou komisí by přitom

mělo být pravidlem, od kterého se lze odchýlit pouze, pokud je možno vypracovat jednoznačný, úplný a přesvědčivý posudek na základě písemných podkladů; odklon od tohoto pravidla musí být náležitě odůvodněn (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2011, čj. 4 Ads 82/2011 – 44). Žalovaný pochybil, pokud nekriticky přejal závěry posudku do svého rozhodnutí, aniž by požádal o jeho doplnění. Zásadní nedostatky odůvodnění posudku a jeho rozpor s podklady, z nichž měl vycházet, měly za následek nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného pro nedostatek důvodů [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a jeho nesoulad se zjištěným skutkovým stavem [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Krajský soud byl povinen zrušit nepřezkoumatelné správní rozhodnutí, neučinil-li tak, zatížil své vlastní rozhodnutí nepřezkoumatelností (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2007, čj. 5 Afs 115/2006 – 91, ze dne 11. 2. 2009, čj. 1 Azs 107/2008 – 78, nebo ze dne 17. 2. 2011, čj. 1 As 105/2010 – 73).

28. Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, proto rozsudek krajského soudu zrušil. Současně zrušil i rozhodnutí žalovaného, protože již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro takový postup [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.], a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V něm bude žalovaný vázán názorem Nejvyššího správního soudu (podle § 78 odst. 5 s. ř. s.).

29. V dalším řízení bude třeba podstatným způsobem doplnit posudkové závěry, a to zejména tak, aby odpovídaly na všechny námitky stěžovatele a bylo z nich zřejmé, z jakých důvodů stěžovatel ve světle kritérií daných zákonem o sociálních službách a vyhláškou zvládá či nezvládá bez pomoci jiné osoby základní životní potřeby orientace, komunikace, stravování a tělesné hygieny. V souvislosti s tím posudková komise odstraní skutkové rozpory v hodnocení zdravotního stavu stěžovatele plynoucí z jednotlivých odborných nálezů.

30. Tímto rozsudkem je řízení před správními soudy skončeno, Nejvyšší správní soud proto rozhodl rovněž o celkových nákladech soudního řízení (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s., má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Procesně úspěšným byl v dané věci žalobce, protože výsledkem řízení před správními soudy bylo zrušení správního rozhodnutí, které napadl žalobou.

31. Náhradu nákladů za řízení před krajským soudem představují pouze náklady spojené se zastoupením, od soudních poplatků bylo řízení osvobozeno v souladu s § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Náklady spojené se zastoupením zahrnovaly odměnu advokáta za tři úkony právní služby po 1000 Kč (převzetí a příprava zastoupení, účast na jednání před soudem a podání kasační stížnosti) a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý z těchto úkonů [§ 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů]. Náklady zastoupení tedy činí 3900 Kč. Tuto částku soud zvýšil podle § 57 odst. 2 s. ř. s. o částku 819 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je zástupkyně stěžovatele jako plátce povinna odvést. Celková výše náhrady nákladů za řízení o žalobě činí 4719 Kč.

32. Po vypovězení zastoupení ze strany stěžovatele mu Nejvyšší správní soud ustanovil zástupkyni stejnou advokátku. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Zástupkyni náleží 1000 Kč za jeden úkon právní služby (replika k vyjádření žalovaného) a 300 Kč jako paušální náhrada hotových výdajů za tento úkon [§ 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 3 advokátního tarifu], tedy celkem 1300 Kč. Tuto částku soud zvýšil podle § 57 odst. 2 s. ř. s. o částku 273 Kč odpovídající dani

z přidané hodnoty, kterou je zástupkyně stěžovatele jako plátce povinna odvést. Částka v celkové výši 1573 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 31. července 2015

JUDr. Jan Passer
předseda senátu